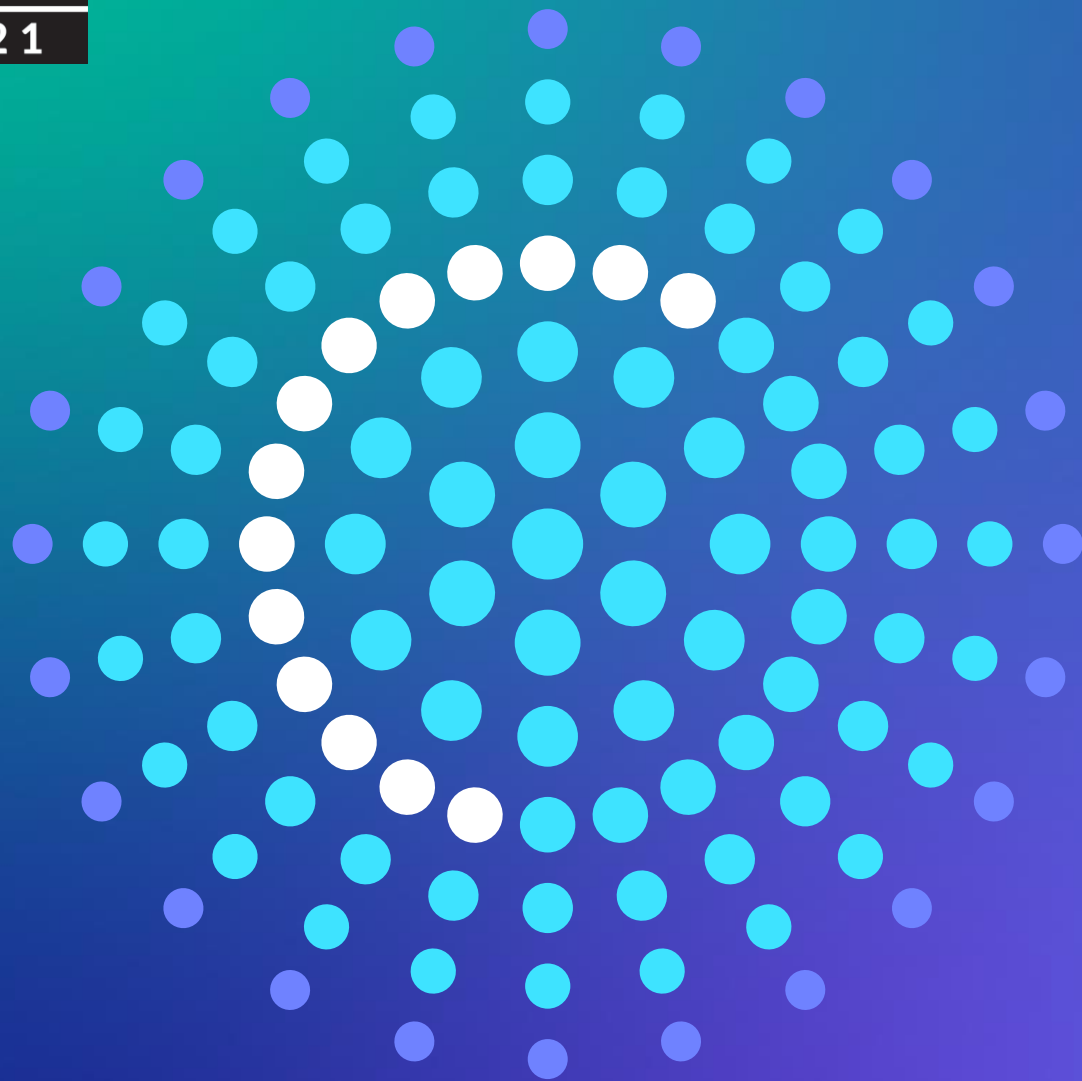

מבחן 2021 PIRLS

שאלות לדוגמה

התמבון המופלא

סוגה: מידע

דרגת קושי: קל

מספר מילים : כ- 500 מילים

תמנון בפתח מאורתו.

תמנונים הם בעלי חיים ימיים בעלי גוף עגול, עיניים בולטות ושמונה זרועות ארוכות. זרועותיהם חזקות מאוד ומכוסות כפתורי הצמדה רבי-עוצמה. הם חיים בכל האוקיינוסים בעולם, אך אוהבים במיוחד את המים החמימים של האזורים הטרופיים. לעיתים קרובות הם נשארים על קרקעית האוקיינוס, שם הם יכולים למצוא את המזון החביב עליהם. הם אוהבים לאכול סרטנים, חסילונים ודגים קטנים. הם לוכדים את הטרף בעזרת כפתורי ההצמדה שלהם ולאחר מכן מכניסים את המזון לפיהם.

לרוב, תמנונים חיים לבדם במאורות בסלעים. לפעמים תמנונים אף בונים למאורות שלהם "דלתות" מסלע, שאפשר לסגור אותן כדי להיות מוגנים.

לחמוק מסכנה

תמנונים יכולים לחמוק מסכנה כי הם שוחים מהר ויכולים לפלוט ענן של דיו סמיך וכהה לעבר תוקפיהם. כך יש להם די זמן כדי להתרחק במהירות.

תמנונים הם גם מומחים בהסוואה. הם יכולים לשנות את צבע עורם לוורוד, כחול, חום או ירוק כדי להיטמע בסלעים, בחול ובאלמוגים שסביבם ולהפוך לבלתי נראים. תמנונים יכולים להיראות ממש כמו סלעים מחוספסים מכוסים אצות ים. הם גם יכולים ליצור בן רגע שלל נקודות, פסים וכתמים כדי להיראות כמו משהו אחר, שלא כדאי לאכול אותו.

תמנון פולט דיו כדי לחמוק מסכנה.

תמנון מבריאח טורפים בעזרת הנקודות שעל עורו.

תמנון מסתתר מתחת לקונכיות.

תמנונים יכולים להשתחל ולהתחבא בתוך סדקים שבסלעים או באלמוגים. אין להם עמוד שדרה. למעשה, אין להם שום עצמות, והם רכים לחלוטין. ללא עצמות, תמנונים יכולים לזרום כמו מים ולהשחיל את כל גופם למקומות צרים מאוד. הם ידועים בכך שהם מופיעים במקומות בלתי צפויים. תמנונים נמצאו בתוך קונכיות, בתוך ציוד של מדענים ובתוך בקבוקים שנשארו בים.

לפעמים תמנונים אף משתמשים בקונכיות כדי להתחבא. הם אוספים קונכיות בעזרת כפתורי ההצמדה שלהם. אחר כך הם כורכים את זרועותיהם סביב גופם ומפנים את הקונכיות כלפי חוץ. טורפים החולפים ליד התמנון חושבים שהוא רק ערמה של קונכיות.

פְּרִידָה פּוֹתַחַת צִנְצָנוֹת מִזּוֹן.

סְקוּוֹיֶקֶט יוֹצֵר "אוֹמְנוֹת".

לומדים לעשות דברים

תמנן ושמה פְּרִידָה חייתה באקווריום בגרמניה. לאחר שראתה את המטפלים שלה מסובבים את המכסים של צנצנות הזכוכית המכילות את האוכל שלה, היא למדה לפתוח את הצנצנות בעצמה. היא הצמידה את המכסה אל גופה, תפסה את הצנצנת בזרועותיה ופיתלה את גופה חסר העצמות כדי לסובב את המכסה. היא פתחה רק צנצנות המכילות את המאכלים האהובים עליה, כמו סרטנים וחסילונים. היא התעלמה מהצנצנות שבהן דגים רגילים.

במרכז ימי בארצות הברית, תמנן ושמו סְקוּוֹיֶקֶט למד לצייר. הוא עשה זאת באמצעות הזזת ידיות המרססות צבע על בד. "יצירות האומנות" נמכרו כדי לגייס כספים לצורך תחזוקת האקווריום הגדול של התמנונים.

תמנון משחק בצעצוע באקווריום שלו.

פעילויות לתמנונים

אנשים אוהבים להביט בתמנונים באקווריום המציג את סביבתם הטבעית. אבל תמנונים משתעממים בקלות, ולכן עובדי האקווריום צריכים להמציא דרכים יצירתיות להעסיק את התמנונים. למשל, הם נותנים לתמנונים משחקי הרכבה וצעצועים שאפשר לפרק.

באקווריום בארצות הברית, תמנון ושמו סמי נהנה לשחק בכדור פלסטיק שאפשר להרכיב אותו באמצעות סיבוב שני חצאיו. המטפל שלו היה מניח אוכל בתוך הכדור, וסמי היה פותח את הכדור, וכשהיה מסיים לאכול היה מרכיב אותו בחזרה.

תמנון נצמד לזרועות המטפלת שלו.

מזהים את המטפלים שלהם

מלבד צעצועים ומשחקי חשיבה, תמנונים נהנים מכך שהמטפלים שלהם נוגעים בהם ומשחקים איתם. כשתמנונים רואים את המטפלים שלהם באים להאכיל אותם וללטף את ראשם, הם מאדימים כדי להראות שהם מתרגשים. לפעמים, כדי לברך לשלום את המטפלים שלהם, התמנונים מזדקפים על זרועותיהם ונשענים קדימה. יש תמנונים שמקפצים על "רגליהם" האחוריות ומנופפים בזרועותיהם כדי למשוך את תשומת הלב של המטפלים שלהם.

תמנונים נהנים מחברה באותה מידה שהם נהנים מאוכל. כשהתמנונים מסיימים לאכול, הם מושיטים זרוע אחת ועוד זרוע וכורכים אותן סביב ידי זרועותיו של המטפל. התמנונים והמטפלים אוחזים זה בזרועות זה, כשהתמנונים נצמדים בעדינות אל המטפלים בעזרת כפתורי ההצמדה שלהם.

1. לפי המאמר, אילו מהמשפטים הבאים על תמנונים הם נכונים? סמנו את כל התשובות הנכונות:

- ☐ הם בעלי גוף מעוגל.
- ☐ הם בעלי שמונה זרועות ארוכות.
- ☐ הם חיים רק באזורים קרים באוקיינוס.
- ☐ הם אוהבים לאכול סרטנים ודגים קטנים.
- ☐ הם תופסים את המזון שלהם בעזרת הפה.

מטרה		קריאה לשם הנאה		קריאה לשם רכישת מידע	
תהליך (מיומנות)	התמקדות במידע מפורש ואחזורו	הסקת מסקנות ישירות	פירוש ושילוב של רעיונות ומידע	הערכה וביקורת של תוכן ורכיבי טקסט	
מחווה	התלמיד מסמן רק את שלוש האפשרויות האלה:				
	• הם בעלי גוף מעוגל. • הם בעלי שמונה זרועות ארוכות. • הם אוהבים לאכול סרטנים ודגים קטנים.				
אחוז המשיבים נכון על הפריט	בכלל ישראל	במגזר דוברי עברית	במגזר דוברי ערבית	ממוצע המדינות המשתתפות	
	65	70	51	70	

2. במה משתמשים תמנונים כדי לבנות דלתות למאורות שלהם?

קריאה לשם הנאה				מטרה
קריאה לשם רכישת מידע				
התמקדות במידע מפורש ואחזרו	הסקת מסקנות ישירות	פירוש ושילוב של רעיונות ומידע	הערכה וביקורת של תוכן ורכיבי טקסט	תהליך (מיומנות)
מחווה				
התשובה מראה הבנה שתמנונים משתמשים בסלעים כדלתות. דוגמאות: - הם משתמשים בסלעים - סלעים				
אחוז המשיבים נכון על הפריט	בכלל ישראל	במגזר דוברי עברית	במגזר דוברי ערבית	ממוצע המדינות המשתתפות
79	84	68	82	

3. במאמר כתוב שתמנונים הם "מומחים בהסוואה". למה הכוונה?

- א- הם יכולים להיראות כמו משהו אחר.
- ב- הם שוחים מהר מאוד.
- ג- הם יכולים לפלוט דיו כהה.
- ד- הם יכולים להיות בצורות שונות.

קריאה לשם רכישת מידע		קריאה לשם הנאה		מטרה
הערכה וביקורת של תוכן ורכיבי טקסט	פירוש ושילוב של רעיונות ומידע	הסקת מסקנות ישירות	התמקדות במידע מפורש ואחזרו	תהליך (מיומנות)
תשובה א				מחווה
ממוצע המדינות המשתתפות	במגזר דוברי ערבית	במגזר דוברי עברית	בכלל ישראל	אחוז המשיבים נכון על הפריט
60	35	64	56	

4. לתמוננים אין עצמות. מה זה מאפשר להם לעשות?

- א- להתחבא עם תמוננים אחרים.
- ב- להיאחז בסלעים.
- ג- להשתחל למקומות צרים מאוד.
- ד- להיראות כמו אצות ים.

קריאה לשם הנאה		קריאה לשם רכישת מידע		מטרה
תהליך (מיומנות)	התמקדות במידע מפורש ואחזורו	הסקת מסקנות ישירות	פירוש ושילוב של רעיונות ומידע	הערכה וביקורת של תוכן ורכיבי טקסט
תשובה ג				מחווין
אחוז המשיבים נכון על הפריט	בכלל ישראל	במגזר דוברי עברית	במגזר דוברי ערבית	ממוצע המדינות המשתתפות
	68	74	50	73

5. תמוננים ידועים בכך שהם מופיעים במקומות לא צפויים. כתבו דוגמה אחת מתוך הטקסט:

מטרה		קריאה לשם הנאה		קריאה לשם רכישת מידע	
תהליך (מיומנות)	התמקדות במידע מפורש ואחזור	הסקת מסקנות ישירות	פירוש ושילוב של רעיונות ומידע	הערכה וביקורת של תוכן ורכיבי טקסט	
מחווה	התשובה מביאה אחת מהדוגמאות הבאות מתוך הטקסט: • ציוד של מדענים • בקבוקים • קונכיית דוגמאות: - הם יכולים להיות בתוך בקבוקים - בציוד של מדענים - קונכיית				
אחוז המשיבים נכון על הפריט	בכלל ישראל	במגזר דוברי עברית	במגזר דוברי ערבית	ממוצע המדינות המשתתפות	
	35	38	29	44	

6. כתבו שתי דרכים שבהן התמנונים חומקים מטורפים:

1.

2.

מטרה		קריאה לשם הנאה		קריאה לשם רכישת מידע
תהליך (מיומנות)	התמקדות במידע מפורש ואחזורו	הסקת מסקנות ישירות	פירוש ושילוב של רעיונות ומידע	הערכה וביקורת של תוכן ורכיבי טקסט
מחווה	התשובה מראה הבנה של האופן שבו תמנונים חומקים מטורפים, על ידי ציון שתיים מהדרכים האלה: • מתחבאים במאורות / במערות • מתחבאים בתוך סדקים / סלעים / אלמוגים / מקומות צרים • קונכיות / מתחבאים מאחורי קונכיות • מתחבאים [רק אם לא הובאה שום דוגמה ספציפית אחרת להתחבאות] • שוחים מהר / שוחים • פולטים דיו • משנים צבע כדי להיטמע / להיות בלתי נראים / להיראות כמו משהו אחר • יוצרים נקודות / פסים (כדי להיראות מזיקים למאכל) • הסוואה / הסתוות • לבנות "דלתות" מסלע למאורות שלהם			
אחוז המשיבים נכון על הפריט	בכלל ישראל	במגזר דוברי עברית	במגזר דוברי ערבית	ממוצע המדינות המשתתפות
84	87	76	85	

7. מה התמנון פרידה למדה לעשות?

מטרה		קריאה לשם הנאה		קריאה לשם רכישת מידע	
תהליך (מיומנות)	התמקדות במידע מפורש ואחזור	הסקת מסקנות ישירות	פירוש ושילוב של רעיונות ומידע	הערכה וביקורת של תוכן ורכיבי טקסט	
מחווה	התשובה מראה הבנה שפרידה למדה לפתוח את צנצנות האוכל שלה. דוגמאות: - לפתוח צנצנות - פרידה למדה לפתוח צנצנות של דגים, סרטנים וחסילונים - היא למדה לפתוח צנצנות של אוכל - למדה לפתוח צנצנות אוכל בעצמה - לסובב את המכסה של הצנצנת בעצמה - פרידה למדה לסובב מכסים של צנצנות				
	אחוז המשיבים נכון על הפריט	בכלל ישראל	במגזר דוברי עברית	במגזר דוברי ערבית	ממוצע המדינות המשתתפות
	70	78	47	80	

8. מה התמנון סקווירט למד לעשות?

- א- לצייר תמונות של האקווריום.
- ב- להזיז ידיות כדי להתיז צבע על בד.
- ג- לרסס את הדיו שלו כמו צבע על בד.
- ד- להפעיל את זרועותיו כמו אצבעות כדי לצייר.

קריאה לשם הנאה		קריאה לשם רכישת מידע		מטרה
תהליך (מיומנות)	התמקדות במידע מפורש ואחזרו	הסקת מסקנות ישירות	פירוש ושילוב של רעיונות ומידע	הערכה וביקורת של תוכן ורכיבי טקסט
מחווה	תשובה ב			
אחוז המשיבים נכון על הפריט	בכלל ישראל	במגזר דוברי עברית	במגזר דוברי ערבית	ממוצע המדינות המשתתפות
	49	52	41	67

9. האם מחבר המאמר חושב שסוויקרט יוצר ציורים טובים? סמנו את בחירתכם.

☐ כן

☐ לא

כתבו סיבה מתוך הטקסט:

קריאה לשם רכישת מידע		קריאה לשם הנאה		מטרה
הערכה וביקורת של תוכן ורכיבי טקסט	פירוש ושילוב של רעיונות ומידע	הסקת מסקנות ישירות	התמקדות במידע מפורש ואחזור	תהליך (מיומנות)
התשובה כוללת דעה והסבר בהתאם לתשובה שנבחרה. - כן, מתבטא בכך שהמחבר אומר שיצירות האמנות של סקווירט נמכרות תמורת כסף. דוגמאות: - כן, אני חושב שהתשובה הנכונה היא כן, כי הם מכרו את הציורים וקיבלו עליהם כסף. - כן. זה שהציורים אולי נראים מוזרים לא אומר שהם לא יצירת אמנות יפה. הם מופשטים ומיוחדים ותמנון עשה אותם! הוא חושב שהם שווים הרבה מאד ואפשר למכור אותם. - לא, מתבטא בכך שהמחבר שם את המילים יצירות אומנות במירכאות. דוגמאות: - לא, המחבר לא אוהב את יצירות האומנות שלו כי הוא שם את המילים יצירות אומנות בתוך מירכאות. - לא. כי המחבר שם את המילים יצירות אומנות במירכאות. בטקסט כתוב "הוא עשה זאת באמצעות הזזת ידיות המרססות צבע על בד." יצירות האומנות..."				מחווה
ממוצע המדינות המשתתפות	במגזר דוברי ערבית	במגזר דוברי עברית	בכלל ישראל	אחוז המשיבים נכון על הפריט
42	20	41	36	

10. מדוע עובדי האקווריום נותנים לתמנונים משחקי הרכבה?

קריאה לשם הנאה		קריאה לשם רכישת מידע		מטרה
תהליך (מיומנות)	התמקדות במידע מפורש ואחזרו	הסקת מסקנות ישירות	פירוש ושילוב של רעיונות ומידע	הערכה וביקורת של תוכן ורכיבי טקסט
מחווה		התשובה מסבירה שתמנונים משתעממים, ועובדי האקווריום נותנים להם משחקי הרכבה כדי להעסיק אותם. דוגמאות: - הם רוצים שהם יהיו עסוקים. - כדי להעסיק אותם. - כדי לשעשע אותם. - הם משתעממים מאוד. - כדי שיהיה לתמנונים מה לעשות - כדי לאתגר אותם [משתמע שזה כדי לספק את הצורך שלהם להיות עסוקים] - כדי לשחק איתם ולשמח אותם [משתמע שזה כדי לספק את הצורך שלהם להיות עסוקים]		
אחוז המשיבים נכון על הפריט	בכלל ישראל	במגזר דוברי עברית	במגזר דוברי ערבית	ממוצע המדינות המשתתפות
64	64	64	62	69

11. באיזה צעצוע סמי נהנה לשחק?

קריאה לשם רכישת מידע		קריאה לשם הנאה		מטרה
הערכה וביקורת של תוכן ורכיבי טקסט	פירוש ושילוב של רעיונות ומידע	הסקת מסקנות ישירות	התמקדות במידע מפורש ואחזורו	תהליך (מיומנות)
התשובה מציינת כדור או כדור פלסטיק.				מחווה
ממוצע המדינות המשתתפות	במגזר דוברי ערבית	במגזר דוברי עברית	בכלל ישראל	אחוז המשיבים נכון על הפריט
80	55	79	73	

12. מה התמונונים עושים כדי להראות שהם שמחים לראות את המטפלים שלהם? כתבו שני דברים:

1.

2.

קריאה לשם רכישת מידע		קריאה לשם הנאה		מטרה
הערכה וביקורת של תוכן ורכיבי טקסט	פירוש ושילוב של רעיונות ומידע	הסקת מסקנות ישירות	התמקדות במידע מפורש ואחזורו	תהליך (מיומנות)
התשובה מציינת שניים מהדברים האלה שתמונונים עושים: - מאדימים כדי להראות שהם מתרגשים כשהם רואים את המטפלים שלהם מתקרבים - דוגמאות: - הם מאדימים. - הם משנים צבע. - מזדקפים על זרועותיהם כדי לברך לשלום את המטפלים שלהם - דוגמאות: - מזדקפים ונשענים קדימה. - עומדים על הידיים ומנענעים את הרגליים. - עומדים על הזרועות ומברכים אותם לשלום. - נשענים קדימה ומשתמשים בזרועותיהם כדי לעמוד. - מקפצים על רגליהם האחוריות / זרועותיהם ומנפנפים בזרועותיהם כדי למשוך את תשומת הלב של המטפלים שלהם - דוגמאות: - מנפנפים בידים באוויר. - קופצים על שתי רגליים אחוריות. - כורכים את זרועותיהם סביב ידיו וזרועותיו של המטפל / נצמדים אל המטפלים שלהם - דוגמאות: - הם אוחזים בהם. - מחזיקים למטפל את היד. - פותחים את זרועותיהם לחיבוק. - מחזיקים בעדינות את זרועות הבעלים שלהם בעזרת כפתורי ההצמדה שלהם.				מחוון
ממוצע המדינות המשתתפות	במגזר דוברי ערבית	במגזר דוברי עברית	בכלל ישראל	אחוז המשיבים נכון על הפריט
66	53	64	61	

13. תמנונים נהנים מכך שהמטפלים שלהם נוגעים בהם. מה התמנונים עושים כדי להראות זאת?

א- משחקים במשחקי הרכבה עם
המטפלים שלהם

ב- מקפצים מעלה ומטה כשהם רעבים

ג- מושיטים זרועותיהם ונצמדים לזרועות
של המטפלים שלהם

ד- אוכלים את כל האוכל שלהם

קריאה לשם רכישת מידע		קריאה לשם הנאה		מטרה
הערכה וביקורת של תוכן ורכיבי טקסט	פירוש ושילוב של רעיונות ומידע	הסקת מסקנות ישירות	התמקדות במידע מפורש ואחזורו	תהליך (מיומנות)
תשובה ג				מחווה
ממוצע המדינות המשתתפות	במגזר דוברי ערבית	במגזר דוברי עברית	בכלל ישראל	אחוז המשיבים נכון על הפריט
77	47	76	68	

14. המחבר חושב שתמנונים הם "מופלאים". הביאו שלוש דוגמאות לדברים מופלאים שתמנונים באקווריום למדו לעשות.

1.

2.

3.

קריאה לשם רכישת מידע		קריאה לשם הנאה		מטרה
הערכה וביקורת של תוכן ורכיבי טקסט	פירוש ושילוב של רעיונות ומידע	הסקת מסקנות ישירות	התמקדות במידע מפורש ואחזורו	תהליך (מיומנות)
התשובה מביאה שלוש מהדוגמאות האלה כדי לתמוך בדעה של המחבר שתמנונים הם מופלאים. הדוגמאות חייבות להיות דברים שתמנונים <u>למדו לעשות באקווריום</u>. תכונות מולדות של כל התמנונים, כגון היכולת להסתוות או להשתחל לתוך מקומות צרים, אינן נכונות. • לשחק במשחקי הרכבה • לפתוח צנצנות • לצייר / אומנות • לשחק • לפרק כדור ולהרכיב אותו בחזרה • לזהות את המטפלים שלהם / לברך את המטפלים שלהם לשלום / לעשות דברים כדי למשוך את תשומת הלב של המטפלים שלהם <u>דוגמאות הקשורות לזיהוי המטפלים שלהם:</u> - לזהות את המטפלים שלהם - לתקשר עם אנשים - להושיט יד לבעלים שלהם - לעמוד על הידיים ולנענע את הרגליים - לעמוד על שתי זרועות - לנפנף בזרועותיהם - להפגין חיבה				מחווה
ממוצע המדינות המשתתפות	במגזר דוברי ערבית	במגזר דוברי עברית	בכלל ישראל	אחוז המשיבים נכון על הפריט
70	41	71	63	

15. לפי מה שקראתם במאמר, האם טוב לתמנונים להיות באקווריום? סמנו את תשובתכם

☐ כן

☐ לא

כתבו סיבה אחת כדי להסביר את תשובתכם:

קריאה לשם רכישת מידע		קריאה לשם הנאה		מטרה
הערכה וביקורת של תוכן ורכיבי טקסט	פירוש ושילוב של רעיונות ומידע	הסקת מסקנות ישירות	התמקדות במידע מפורש ואחזורו	תהליך (מיומנות)
התשובה מציגה דעה, והסבר המבוסס על התשובה שנבחרה. - כן, בליווי אחד ההסברים האלה: - התמנונים מקבלים מזון - התמנונים מקבלים צעצועים / נהנים - התמנונים לומדים לעשות דברים - התמנונים מוגנים מפני סכנה או טורפים / הם בטוחים - התמנונים אוהבים את המטפלים שלהם - לא, בליווי אחד ההסברים האלה: - התמנונים משתעממים - תמנונים צריכים להיות חופשיים / האקווריום קטן מדי - תמנונים אוהבים לחיות לבדם / ללכוד את המזון שלהם בעצמם				מחווה
ממוצע המדינות המשתתפות	במגזר דוברי ערבית	במגזר דוברי עברית	בכלל ישראל	אחוז המשיבים נכון על הפריט
59	31	69	59	